

2. СТАН ТА УМОВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА

2.1. Теоретико-методологічні засади функціонування економіки України

Теорія і практика використання лізингу на ринку фінансових послуг України

Сова О.Ю., к.е.н., Університет економіки та права «КРОК»

Актуальність розвитку лізингу в Україні обумовлена, передусім, необхідністю глибоких структурних змін у джерелах фінансування активів підприємств. Лізинг є альтернативою банківському кредитуванню та дієвим інструментом процесу ефективного оновлення основних засобів і технологій суб'єктів господарювання різних напрямів економічної діяльності. Наявність ефективного механізму лізингових відносин, створення сприятливого економічного середовища, удосконалення законодавчої та інформаційної бази сприятимуть розвитку в Україні стабільного, прозорого ринку лізингу, побудованого на конкурентних засадах.

Застосування лізингових операцій сприяє не лише активізації процесів оновлення основних засобів, а й нормалізації фінансово-економічного стану підприємств. Важливе значення розвиток ринку лізингових послуг має і для держави, яка при цьому отримує такі переваги: пожвавлення інвестиційної активності, мобілізацію фінансових коштів саме під інвестиційні проекти, гарантоване їх використання для переоснащення виробництва тощо. Держава через використання механізмів стимулювання лізингової діяльності (податкові пільги, прискорена амортизація) може значно зменшити бюджетні витрати на

фінансові інвестиції, сприяти збільшенню виробничого й експортного потенціалу країни, а також розвитку малого й середнього бізнесу ¹.

Визначення терміну «лізингу» наведено у Цивільному кодексі України, відповідно до якого лізинг кваліфікується як договір, за умовами якого одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати іншій стороні (лізингоотримувачу) у користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності та було набуто ним без попередньої домовленості із лізингоотримувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоотримувачем специфікацій та умов (непрямий лізинг), на певний термін і за встановлену плату (лізингові платежі) ².

У Господарському кодексі України лізинг трактується як господарська діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні за договором лізингу однією стороною (лізингодавцем) у виключне користування іншій стороні (лізингоотримувачу) на визначений термін майна, що належить лізингодавцю або набувається ним у власність (господарське відання) за дорученням чи погодженням лізингоотримувача у відповідного постачальника (продавця) майна, за умови сплати лізингоотримувачем періодичних лізингових платежів ³.

Згідно Закону України «Про фінансовий лізинг» фінансовий лізинг – це вид цивільно-правових відносин, відповідно до яких лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоотримувачем специфікацій та умов і передати її у користування лізингоотримувачу на визначений термін не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі) ⁴.

---

¹ Аванесова І.А. Аналіз сучасних аспектів надання лізингових послуг / І.А. Аванесова, К.М. Павленко // Молодий вчений. – 2016. – № 12 (39). – С. 631.

² Цивільний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

³ Господарський кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

⁴ Закон України «Про фінансовий лізинг» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

Сьогодні лізингова діяльність стала сферою прибуткового промислового і банківського бізнесу у розвинених країнах світу. Сучасний ринок лізингових послуг характеризується різноманітністю форм лізингу, моделей лізингових контрактів і юридичних норм, які регулюють лізингові операції.

Аналіз літературних джерел дав змогу класифікувати лізинг за ознаками, наведеними на рис. 1.

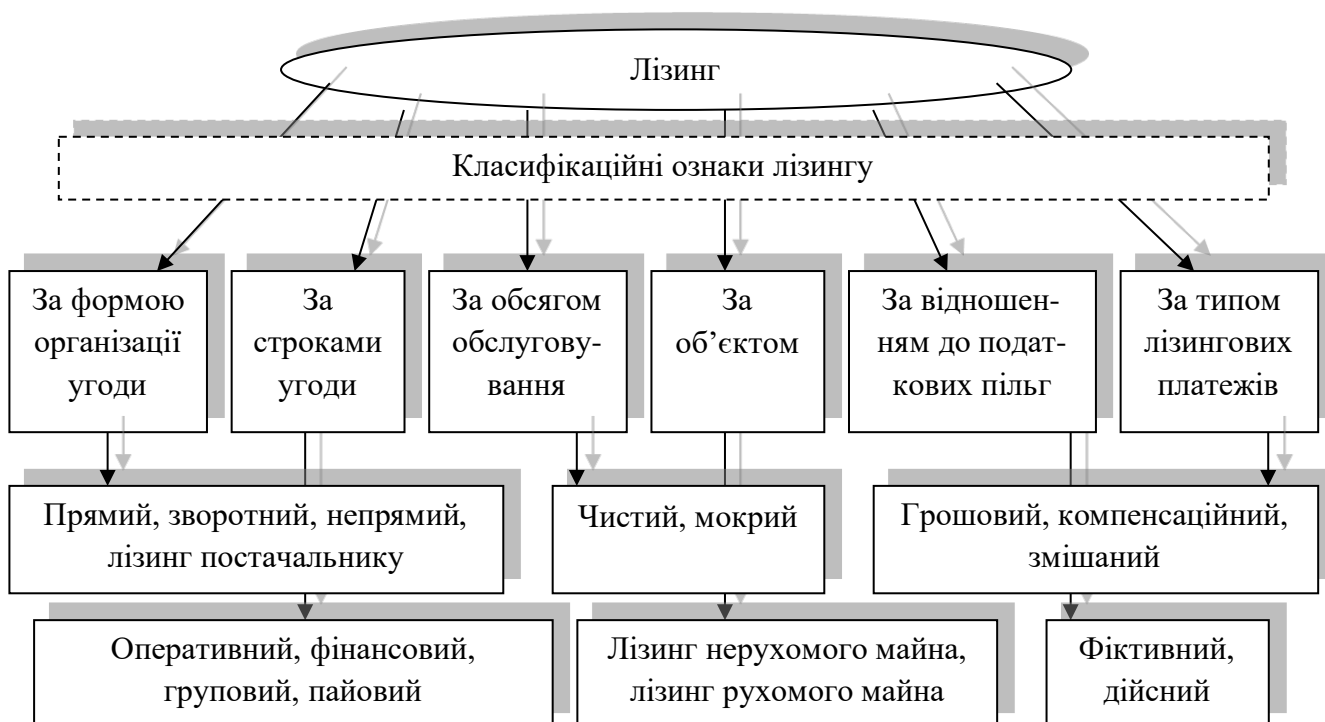

Рис. 1. Основні види лізингу ⁵

Джерелом ефективного розвитку лізингу являються закладені в ньому потенційні переваги і широкі можливості для кожного учасника угоди. Виробник знаходить у лізингу додатковий канал збуту товарів, що дозволяє збільшити обсяг його продажів для споживачів, які не мають достатньо коштів для покупки. Для лізингодавця – це вигідний спосіб вкладення капіталу, що

⁵ Богданчук О.Л. Порівняльна характеристика видів лізингу / О.Л. Богданчук // Управління розвитком. – 2014. – № 4. – С. 42. Коць О.О. Фінансово-економічна діяльність: навч. посіб. / О.О. Коць, П.Г. Ільчук. – Львів: Видавець ПП Сорока Т.Б., 2016. – С. 67. Кузнецова А.Я. Методичні підходи до класифікації лізингу / А.Я. Кузнецова, О.А. Левченко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2017. – Вип. 1. – С. 22. Шевчук Ю.А. Термінологія та класифікація лізингу / Ю.А. Шевчук // Лізинг в Україні. – 2012. – № 5. – С. 6.

дозволяє ефективно використовувати свої грошові активи. Для лізингоотримувача лізинг є засобом фінансування необхідного майна для підприємницької діяльності і реалізації свого фінансового потенціалу ⁶.

Фінансовий лізинг, як основний вид лізингу в Україні, – це господарська операція, що здійснюється відповідно до договору, згідно з яким особа (лізингоотримувач), що отримує майно в користування від власника цього майна (лізингодавця) і здійснює періодичні виплати (лізингові платежі) власнику майна, як правило, протягом усього строку дії договору.

Перелічимо особливості фінансового лізингу ⁷:

1. Предмет лізингу обліковується на балансі лізингоодержувача.
2. Податковий кредит з ПДВ лізингоодержувач отримує на всю вартість предмету лізингу в момент його отримання.
3. Предмет лізингу переходить у власність лізингоодержувача.
4. Витрати у складі лізингових платежів не обкладаються ПДВ (витрати на фінансування, реєстрацію, страхування тощо) та відносяться на валові витрати підприємства.

Сьогодні вже беззаперечною є перспективність лізингових операцій та їхня необхідність для національної економіки.

Станом на 30.09.2017 року у Державному реєстрі фінансових установ налічувалось ⁸:

- 814 фінансових компаній;
- 193 юридичних осіб (лізингодавців);
- 427 ломбардів.

Основні показники діяльності лізингодавців наведено в таблиці 1.

---

⁶ Коць О.О. Фінансово-економічна діяльність: навч. посіб. / О.О. Коць, П.Г. Ільчук. – Львів: Видавець ПП Сорока Т.Б., 2016. – С. 72.

⁷ Борисюк О.В. Фінансовий лізинг в Україні: переваги та недоліки / О.В. Борисюк, О.М. Гуменюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – № 5, ч. 4. – С. 20.

⁸ Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfr.gov.ua>

1. Динаміка основних показників діяльності лізингодавців в Україні ⁹

Показник	Станом на 30.09. 2015	Станом на 30.09. 2016	Станом на 30.09. 2017	Темпи приросту, %	
				30.09.16/ 30.09.15	30.09.17/ 30.09.16
Кількість зареєстрованих установ	267	240	193	-10,1	-19,6
Вартість діючих договорів фінансового лізингу, млн. грн.	29 723,2	23 660,8	23 248,4	-20,4	-1,7
Кількість діючих договорів фінансового лізингу, од.	22 773	21 064	14 688	-7,5	-30,3
Вартість договорів фінансового лізингу, укладених за звітний період, млн. грн.	4 973,1	7 756,8	9 209,3	56,0	18,7
Кількість договорів фінансового лізингу, укладених за звітний період, од.	2 700	7 371	5 707	173,0	-22,6

Станом на 30.09.2017 року до Переліку юридичних осіб, які мають право надавати фінансові послуги, внесено інформацію про 193 юридичних осіб-лізингодавців та до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 408 фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу (табл. 2).

2. Кількість юридичних осіб-лізингодавців та фінансових компаній, що надають послуги фінансового лізингу ¹⁰

Тип установи	Станом на 30.09.2015	Станом на 30.09.2016	Станом на 30.09.2017
Юридичні особи-лізингодавці	267	272	193
Фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу	254	385	408

Лізинг є одним із факторів зростання конкурентоспроможності підприємств, покращення якості їх продукції, підвищення ефективності виробництва. Необхідність розвитку лізингових послуг пов'язана з тим, що

⁹ Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfr.gov.ua>

¹⁰ Там саме

лізинг є альтернативою банківському кредитуванню та дієвим інструментом ефективного оновлення основних засобів і технологій підприємств.

Необхідність розвитку лізингу в Україні, включаючи формування лізингового ринку, зумовлена значною зношеністю основних засобів реального сектору економіки. Залучення підприємствами інвестиційних кредитів обмежене їх високою вартістю, а також високим рівнем ризику. Зважаючи на недостатність інвестиційних ресурсів, для ефективної реалізації оновлення основних засобів у промисловості економічно доцільно використовувати лізинг, що спроможний значно поживити процес технологічного переоснащення пріоритетних галузей промислового виробництва в ринкових умовах ¹¹.

В Україні, за даними Державної служби статистики, на кінець 2016 року за первісною вартістю налічувалося основних фондів на суму 8,2 млрд. грн., однак ступінь зносу основних засобів підприємств сягнув 58,1% (таблиця 3) ¹².

3. Вартість основних засобів підприємств України

Роки	У фактичних цінах на кінець року, млн. грн.		Ступінь зносу, %
	первісна (переоцінена) вартість	залишкова вартість	
2012	9148017	2135987	76,7
2013	10401324	2356962	77,3
2014	13752117	2274922	83,5
2015	7641357	3047839	60,1
2016	8177408	3428908	58,1

Упродовж останніх років ринок лізингу набуває усе більшої популярності серед українських підприємців, що підтверджується швидкими темпами його зростання. Протягом 9 місяців 2017 року фінансовими компаніями та юридичними особами, які не мають статусу фінансових установ,

¹¹ Ярова В.В. Розвиток ринку лізингових послуг в Україні / В.В. Ярова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://udau.edu.ua/library>

¹² Сайт Державної служби статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>

але можуть згідно із законодавством надавати фінансові послуги, укладено 5 743 договори фінансового лізингу на суму 9 330,7 млн. грн.¹³.

Вартість об'єктів лізингу, що є предметом договорів, становить 7 509,8 млн. грн. Вартість чинних договорів фінансового лізингу станом на 30.09.2017 становить 24 139,4 млн. грн. Близько 99,4% усіх послуг фінансового лізингу надається юридичними особами-суб'єктами господарювання, які не є фінансовими установами (табл. 4).

4. Інформація щодо вартості договорів фінансового лізингу та їх кількості, укладених юридичними особами та фінансовими компаніями¹⁴

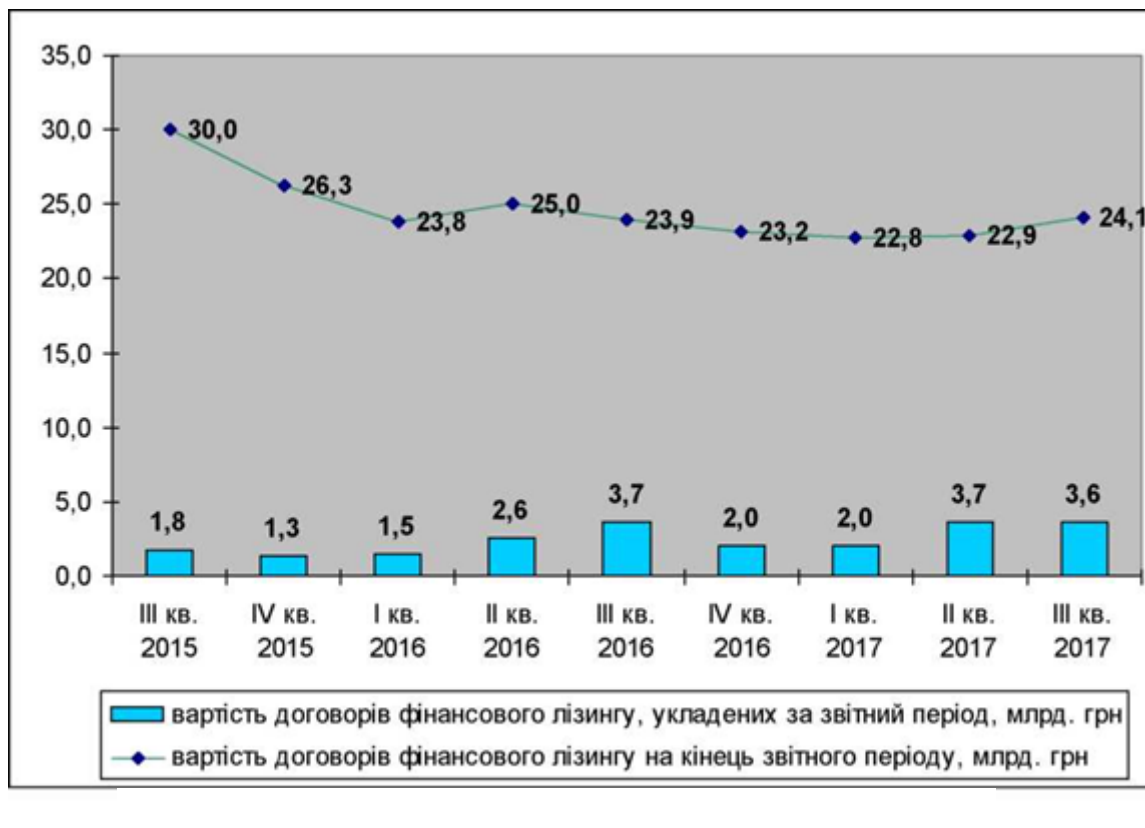
Період	Вартість договорів фінансового лізингу, укладених за період, млн. грн.		Кількість договорів фінансового лізингу, од.	
	юридичними особами	фінансовими компаніями	юридичними особами	фінансовими компаніями
9 місяців 2015 р.	4 973,6	3,2	2 700	13
9 місяців 2016 р.	7 757,0	15,7	7 371	30
9 місяців 2017 р.	9 209,3	121,4	5 707	36

За підсумками 9 місяців 2017 року спостерігається зменшення кількості договорів фінансового лізингу на 22,4% (1 658 одиниць) порівняно з відповідним періодом 9 місяців 2016 року. При цьому, вартість договорів фінансового лізингу збільшилась на 20,0% (на 1 558,0 млн. грн.).

Динаміка вартості договорів лізингу, укладених протягом 9 місяців 2015-9 місяців 2017 рр., та договорів, чинних на кінець кожного звітного періоду, наведена на рис. 2.

¹³ Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfr.gov.ua>

¹⁴ Там саме

Рис. 2. Динаміка надання послуг фінансового лізингу¹⁵

Вартість договорів фінансового лізингу представлена в табл. 5.

За підсумками 9 місяців 2017 року найбільшими споживачами лізингових послуг є¹⁶:

- транспортна галузь, вартість договорів становить 7 413,7 млн. грн., (станом на 30.09.2016 – 7 769,7 млн. грн., спад на 4,6% (356,0 млн. грн.));
- сільське господарство, вартість договорів становить 6 474,4 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 7 014,4 млн. грн., спад на 7,7% (540,0 млн. грн.));
- добувна промисловість, вартість договорів становить 1 375,0 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 1 584,5 млн. грн., спад на 13,2% (209,5 млн. грн.));
- сфера послуг, вартість договорів становить 1 206,3 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 1 052,9 млн. грн., ріст на 14,6% (153,4 млн. грн.));

¹⁵ Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfr.gov.ua>

¹⁶ Там саме

– будівництво, вартість договорів становить 1 048,7 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 987,5 млн. грн., ріст на 6,2% (61,2 млн. грн.)).

5. Вартість договорів фінансового лізингу за галузями, млн. грн.¹⁷

Назва галузі	Станом на 30.09.2016	Станом на 30.09.2017	Темпи приросту	
			Абсолютний	%
Будівництво	987,5	1 048,7	61,2	6,2
Добувна промисловість	1 584,5	1 375,0	-209,5	-13,2
Легка промисловість	79,9	12,5	-67,4	-84,4
Машинобудування	301,6	261,1	-40,5	-13,4
Металургія	82,7	74,1	-8,6	-10,4
Сільське господарство	7 014,4	6 474,4	-540,0	-7,7
Сфера послуг	1 052,9	1 206,3	153,4	14,6
Транспорт	7 769,7	7 413,7	-356,0	-4,6
Харчова промисловість	488,9	338,7	-150,2	-30,7
Хімічна промисловість	113,4	123,0	9,6	8,5
Медичне обслуговування	13,8	18,3	4,5	32,6
Комп'ютерна та телекомунікаційна сфера	48,3	10,0	-38,3	-79,3
Переробна промисловість	69,6	35,4	-34,2	-49,1
Інше	4 299,9	5 748,2	1 448,3	33,7
Всього	23 907,1	24 139,4	232,3	1,0

Основні об'єкти фінансового лізингу за чинними договорами станом на 30.09.2017 року¹⁸:

– транспортні засоби – 13 822,7 млн. грн. або 57,3% від загальної суми договорів. Порівняно з аналогічним періодом 9 місяців 2016 року показник збільшився на 2,4% (320,5 млн. грн.);

– техніка, машини та устаткування для сільського господарства – 5 353,0 млн. грн. (22,2%). Вартість договорів зменшилась на 13,0% (796,9 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року;

¹⁷ Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfr.gov.ua>

¹⁸ Там саме

– будівлі та споруди – 1 117,2 млн. грн. або 4,6% від загальної суми договорів. Вартість договорів збільшилась на 90,6% (531,1 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року;

– будівельне обладнання та техніка – 772,0 млн. грн. або 3,2% від загальної суми договорів. Вартість договорів зменшилась на 7,9% (65,9 млн. грн.) порівняно з відповідним періодом минулого року.

Джерела фінансування лізингових операцій за 9 місяців 2017 р., що здійснені юридичними особами-лізингодавцями та фінансовими компаніями, наведені в табл. 6.

6. Розподіл джерел фінансування лізингових операцій в Україні ¹⁹

Джерела фінансування	9 місяців 2017 року			
	Юр. особи, млн. грн.	Частка, %	Фін. комп., млн. грн.	Частка, %
Авансовий платіж	1 990,6	26,8	12,1	14,6
Власний капітал	3 248,0	43,7	44,3	53,6
Кредити банків	1 540,2	20,7	0,5	0,7
Комерційні кредити постачальників	20,7	0,3	2,8	3,4
Випуск цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0
Кошти міжнародних фінансових	0,0	0,0	0,0	0,0
Кошти державного та місцевих бюджетів	7,5	0,1	0,0	0,0
Інші джерела	620,3	8,4	22,8	27,7
Всього	7 427,3	100,0	82,5	100,0

За 9 місяців 2017 року загальний обсяг джерел фінансування юридичних осіб-лізингодавців та фінансових компаній становить 7 509,8 млн. грн., що на 1 502,8 млн. грн., або на 25%, більше порівняно з відповідним періодом 9 місяців 2016 року ²⁰.

У структурі джерел фінансування лізингових операцій юридичних осіб-лізингодавців найбільшу частку займає власний капітал 43,7% (3 248,0 млн. грн.).

¹⁹ Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nfr.gov.ua>

²⁰ Там саме

Строк дії лізингових угод становить у середньому 3-5 років і, зрозуміло, що з часом під впливом зовнішніх, внутрішніх факторів економічні умови та бізнес-середовище лізингодержувача змінюється. Сильні сторони його діяльності, які відображалися в звіті щодо аналізу фінансово-господарської діяльності клієнта на етапі прийняття рішення щодо участі лізингової компанії в здійсненні відповідного лізингового проекту, згодом можуть стати слабкими сторонами. З якогось моменту, коли стає відчутним вплив чинників, які не бралися до уваги або недооцінювалися, хибними можуть виявитися розрахунки прогнозу руху грошових коштів лізингодержувача та його фінансових результатів ²¹.

З метою запобігання ризику неплатежів та товарних ризиків, пов'язаних із предметом лізингу, лізингодавець впродовж всього терміну дії лізингового договору здійснює моніторинг та аналіз фінансово-господарської діяльності лізингодержувача, а також моніторинг активу, переданого в лізинг.

Фінансову інформацію щодо лізингодержувача отримують, виходячи з фінансової (баланс підприємства, звіт про фінансові результати) та податкової звітності, яку клієнт, згідно з умовами лізингового договору, повинен надавати в лізингову компанію щоквартально.

Оцінка фінансового стану та платоспроможності лізингодержувача здійснюється з урахуванням отриманої інформації і нефінансового характеру, а також інших зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на діяльність клієнта.

Фінансовий стан підприємств визначається системою показників (ліквідності, фінансової стійкості, майнового стану, рентабельності, ділової активності), кожний з яких має своє рекомендоване значення.

Особлива увага при моніторингу фінансового стану клієнта повинна зосереджуватися на динаміці та тенденціях руху грошових коштів (надходження-витрачання, особливо щодо пов'язаних осіб чи підприємств

---

²¹ Снігір Л. Лізинг: як використати його переваги / Л. Снігір // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.commerciallaw.com.ua/index.php

групи/холдингу), структурних змінах у звіті про фінансові результати (структура доходів та витрат, динаміка прибутку, рентабельність підприємства, збитки), динаміці, структурі та тенденціях змін у дебіторській та кредиторській заборгованостях (в т. ч. наявність та причини прострочення розрахунків), динаміці залучених для здійснення виробничої діяльності коштів (кредити, поворотна та безповоротна фінансова допомога), інвестицій клієнта та показників ліквідності.

Якщо, виходячи з результатів аналізу фінансово-господарської діяльності лізингоодержувача, лізингодавець робить висновок щодо погіршення фінансового стану клієнта (за умови, що до цього часу лізингові платежі надходили своєчасно і в повному обсязі), з'ясовують причини такої ситуації, терміни впродовж яких їх негативний вплив на діяльність лізингоодержувача буде таким відчутним, оцінюють перелік заходів, які застосовує клієнт для подолання негативних тенденцій розвитку.

На основі такого звіту і аналізу фінансово-господарської діяльності клієнта, що дозволив виявити погіршення його фінансового стану, розробляється скоригований прогноз грошових коштів лізингоодержувача, що певною мірою уможливорює оцінку його спроможності до сплати лізингових платежів в майбутньому.

Виходячи з цих документів, що представляються на засідання кредитного (лізингового) комітету лізингової компанії, приймається остаточне рішення щодо подальших умов співпраці з лізингоодержувачем:

- перегляд графіку лізингових платежів (за термінами надходження та за сумами);
- тимчасове зменшення суми лізингових платежів;
- зміна дат сплати платежів;
- зміна терміну дії договору лізингу;
- перегляд умов договору лізингу;

- визначення необхідної суми та виду додаткового забезпечення лізингової операції (тверда застава, гарантії, поручництво третіх осіб тощо);
- скорочення переліку основних фондів – предметів лізингу, якими згідно з умовами лізингового договору користується лізингоодержувач (добровільне за згодою сторін вилучення);
- відмова від подальшої співпраці з лізингоодержувачем і початок процедури вилучення майна із застосуванням всіх штрафних санкцій, передбачених лізинговим договором;
- продаж боргових зобов'язань третій стороні тощо ²².

Ринкові умови господарювання зумовлюють до постійного розвитку технологічної бази виробництва, що в свою чергу потребує наявності значних інвестиційних ресурсів для її оновлення. Сучасний етап господарювання для переважної більшості його суб'єктів характеризується різким спадом або цілковитим припиненням інвестування виробництва за рахунок власних коштів, що визначає актуальність подальшого розвитку ринку фінансових послуг, як однієї з передумов ефективного функціонування усіх сфер економіки держави. У контексті соціально-економічних реалій сьогодення, необхідність виявлення проблем функціонування ринку лізингових послуг та визначення шляхів розвитку й активізації ролі ринку лізингових послуг набуває виняткового значення.

Дослідження становлення і розвитку лізингу в Україні з врахуванням міжнародного досвіду показало, що за роки незалежності в Україні так і не були створені умови для поширення застосування лізингу. Основними причинами такої ситуації є відсутність державних програм стимулювання використання лізингу як джерела оновлення основних засобів; обмеженість доступу до лізингового ринку підприємств-виробників об'єктів лізингу; неефективність амортизаційної політики щодо предметів лізингу; ускладненість

---

²² Снігір Л. Лізинг: як використати його переваги / Л. Снігір // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.commerciallaw.com.ua/index.php

механізмів переходу права власності за договорами лізингу; невиправдане стягнення податку на додану вартість за договорами лізингу; неузгодженість вітчизняного і міжнародного законодавства з питань лізингу²³.

Виникає необхідність посилення ролі держави в розвитку лізингової діяльності в Україні. Так, державна підтримка розвитку лізингу в Україні має бути запроваджена в таких напрямках: по-перше, у виділенні основних засобів, придбаних в лізинг, в окрему групу з застосуванням до кожного предмета лізингу прискореного методу нарахування амортизації, з врахуванням строку їхнього корисного використання. Це сприятиме прискореному оновленню основних засобів, зростанню коефіцієнта їх придатності у виробництві і, як результат, підвищенню рівня конкурентоздатної продукції. По-друге, усунення подвійної сплати суми ПДВ лізингоодержувачем, яке має місце під час отримання об'єкта в лізинг та в подальшому – при переході права власності на основні засоби. Це зменшить податковий тягар на лізингоодержувача і сприятиме привабливості лізингових послуг в Україні²⁴.

Аналіз лізингового ринку України дав можливість зробити висновки, що Україна має значний потенціал для його розвитку, але є невирішені питання, які стримують його²⁵:

- 1) підприємства-виробники об'єктів лізингу мають обмежений доступ до лізингового ринку;
- 2) обмежений доступ лізингодавців до світових фінансових ринків, що спричиняє високу вартість лізингових продуктів;
- 3) неврегульованість проблеми ПДВ при вилученні предмету лізингу у боржника;

---

²³ Горбатенко О.А. Проблеми та перспективи розвитку лізингових відносин в Україні / О.А. Горбатенко // Економічний вісник. – 2016. – № 17. – С. 38.

²⁴ Кондрой К.О. Сучасні тенденції розвитку ринку лізингових послуг в Україні / К.О. Кондрой // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2017. – № 4(32). – С. 157.

²⁵ Золковер А.О. Сучасний стан розвитку лізингу в Україні / А.О. Золковер, Т.Е. Беялов // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія: Економічні науки. – 2017. – № 2. – С. 59.

4) відсутність державних програм стимулювання розвитку лізингових послуг як джерела оновлення основних фондів.

Висновки. Отже, сьогодні можна стверджувати, що процес впровадження лізингового бізнесу на українському ринку активізувався. Для України, яка лише починає освоювати лізингову індустрію, надзвичайно важливим є вивчення зарубіжного досвіду розробки лізингових проектів, щоб створити конкурентноздатні та ефективно працюючі лізингові компанії, які зможуть продуктивно функціонувати та надавати всі види послуг, що їх пропонують лізингові фірми в розвинутих країнах світу.

Серед причин, які перешкоджають розвитку фінансового лізингу в Україні, додатково можна виокремити такі ²⁶:

- відсутність податкових пільг при здійсненні фінансування лізингових операцій навіть у пріоритетних секторах економіки;
- слабкий розвиток інфраструктури ринку;
- недостатня інформованість підприємницької спільноти про можливості та переваги лізингового механізму фінансування;
- невідповідність вітчизняного законодавства нормам міжнародного лізингового права;
- виражена тенденція вітчизняного лізингового ринку до залежності від імпорту;
- нестабільна економічна ситуація в країні як головна причина короткотерміновості укладених угод;
- незацікавленість банків у довгостроковому кредитуванні лізингових угод;
- недостатня фінансова стійкість лізингодавців.

Для прискорення розвитку лізингових відносин в Україні необхідно здійснити наступні заходи:

---

²⁶ Слободянюк О.В. Ринок лізингових послуг в Україні / О.В. Слободянюк, І.В. Степанова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. – 2016. – Вип. 16(4). – С. 131.

- удосконалити цивільно-господарські нормативні акти стосовно питань лізингу з метою наближення національного законодавства до міжнародних стандартів;

- запровадити систему податкових пільг при передачі в лізинг об'єктів для стратегічних галузей економіки (машинобудування, сільське господарство) та для лізингових операцій, об'єктом яких є продукція вітчизняного виробництва;

- поширювати засобами сучасних технологій інформування потенційних клієнтів про можливості лізингового ринку;

- створити більш розвинену інвестиційну інфраструктуру ринку лізингових послуг;

- розвивати систему гарантування і страхування предметів лізингу;

- мотивувати до збільшення кількості кваліфікованих фахівців з питань лізингу на рівні учасників лізингових відносин.

Для подальшого розвитку ринку лізингових послуг необхідна комплексна співпраця як держави, в особі уповноважених нею органів, лізингових компаній, так і споживачів, оскільки лізинг є не лише засобом підвищення якості та ефективності регіонального виробництва, оновлення основних фондів окремого підприємства, а й вектором інтенсифікації розвитку національної економіки в цілому.